WARSZAWA, SOBOTA 4 PAŹDZIERNIKA 1947 R. (A)

Cena numeru 3 złote

Nr. 270 (1059)

ROK 53

NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZY I WŁOŚCIAŃSKI

REDAKCJA

SEKRETARZ REDAKCJI PRZYJMUJE INTERESANTÓW OD GODZINY 12 DO 14

ADMINISTRACJA

CZYNNA OD GODZINY 8-ej DO 15-ej

KONTO W BANKU »SPOŁEM« ODDZIAŁ W WARSZAWIE Nr 195

KONTO W P.K.O. Nr I-980

ROBOTNIK

CENTRALNY ORGAN P.P.S

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Wydawca: Rada Naczelna P. P. S.

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

WARSZAWA

Al. Jerozolimskie 121

TELEFONY:

SEKRETARIAT RED. NACZ.	8.85-01
SEKRETARZ REDAKCJI	8.85-02
ADMINISTRACJA WYDAWNICTWA	8.85-04
DZIAŁ OGŁOSZEŃ	8.85-05
DRUKARNIA	8.79-61

Oburzająca bezczelność niemiecka

Polska misja wojskowa w Berlinie protestuje

przeciw utworzeniu przedstawicielstwa „Przedsiębiorstw niemieckich leżących na wschód od Odry"

BERLIN (PAP). — Polska misja wojskowa wystosowała do naczelnego dowódcy brytyjskich sił zbrojnych w Niemczech — marszałka Sholto Douglasa, notę następującej treści:

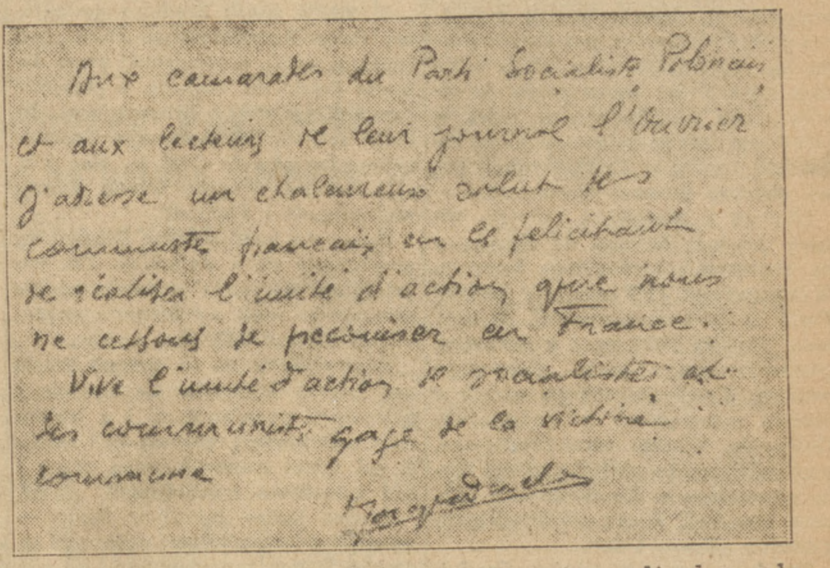
Według uzyskanych przez nas informacyj przy Izbie Handlowej w Hamburgu powstała organizacja pod nazwą „Przedstawicielstwo Przedsiębiorstw Wschodnio - Niemieckich położonych na wschód od linii Odra — Nysa" („Vertretung Ostdeutscher Betriebe—ost warts der Oder—Neisse Linie"). Jak wynika z tekstu statutu nowo-utworzonej organizacji, grupuje ona kupców i przemysłowców, którzy przed kapitulacją Niemiec zamieszkiwali na Ziemiach zachodniej Polski. Dowiadujemy się również ze statutu, że wobec władz niemieckich wymieniona organizacja reprezentuje interesy „przedsiębiorstw wschodnio - niemieckich położonych na wschód od linii Odra—Nysa".

Uwzględniając fakt, że na wschód od Odry i Nysy już od dwóch i pół lat nie ma przedsiębiorstw niemieckich, utworzenie w Hamburgu organizacji, reprezentującej fikcję, należy uznać za nie tylko niepotrzebne lecz również szkodliwe. Jedynym wynikiem działalności takiej organizacji może być wytworzenie pozorów, że ziemie leżące na wschód od Odry i Nysy są nadal niemieckie oraz, że istnieją tam czy też będą założone w najbliższej przyszłości niemieckie firmy i przedsiębiorstwa, których przedstawicielstwo znajduje się w Hamburgu.

Jesteśmy głęboko przekonani, że wymieniona organizacja jest ze wszechmiar szkodliwym przejawem niemieckiej propagandy rewizjonistycznej, mogącym przeszkodzić repatriantom niemieckim w powzięciu decyzji stałego osiedlenia się w Niemczech oraz zrodzić niezdrowe nadzieje powrotu na polskie Ziemie Odzyskane. Ze względu na ich tendencje nacjonalistyczne i rewizjonistyczne, podobne organizacje są wielce niebezpieczne z punktu widzenia stabilizacji stosunków i pokoju w Europie, a ich istnienie należy uznać za sprzeczne z uchwałami, powziętymi w Jałcie i Poczdamie.

W imieniu mego rządu mam zaszczyt prosić o rozwiązanie wymienionej organizacji jak również o podjęcie przez właściwe władze odpowiednich kroków w celu niedopuszczenia do działalności członków tej organizacji.

Tow. J. Duclos pisze do „Robotnika"

Przed swoim odjazdem do Paryża tow. J. Duclos, sekretarz K. C. Francuskiej Partii Komunistycznej napisał na naszą prośbę parę słów do „Robotnika". Oto tłumaczenie powyższego tekstu: „Przesyłam towarzyszom z Polskiej Partii Socjalistycznej i Czytelnikom dziennika „Robotnik" gorące pozdrowienia komunistów francuskich, winszując wam realizacji jedności działania o którą nieustannie walczymy we Francji. Niech żyje jedność działania socjalistów i komunistów rękojmia wspólnego zwycięstwa".

Wyścig pracy robotników pracujących na dworcach

W dniu wczorajszym zespoły robotnicze zatrudnione przy rozbiórce Dworca Głównego i Dworca Pocztowego, zawarły umowę, w której postanawiają zwiększyć wydajność pracy i ukończyć rozbiórkę dworców do końca listopada br., aby jak najprędzej uruchomić linię średnicową.

Prócz umowy zbiorowej obu samodzielnych zespołów, zostały zawarte jednocześnie indywidualne umowy między poszczególnymi robotnikami. Zespoły wzywają jednocześnie wszystkich robotników, zrzeszonych w Związkach Budowlanych do podjęcia podobnej akcji, aby „odbudować nasz kraj jak najszybciej, a jednocześnie pokazać światu, jak polski robotnik potrafi pracować dla swej Ojczyzny.

Dziś na str. 4

TOW. J. MUCHOWA prządka z Łodzi wyzywa do wyścigu pracy swoje koleżanki z innych fabryk

Pozdrowienia od ludu Czechosłowacji

Tow. Fierlinger w Warszawie

przywiózł tow. Zdenek Fierlinger dla ludności naszej stolicy

W czwartek, dnia 2 bm. samolotem specjalnym przybyła do Warszawy delegacja czechosłowackiej partii socjaldemokratycznej z przewodniczącym partii, tow. wice-premierem Zdenkiem Fierlingerem na czele. W skład delegacji wchodzą: przewodniczący klubu poselskiego partii, tow. J. Hladky oraz redaktor polityczny „Pravo Lidu", Kas. Tow. Fierlingerowi towarzyszy małżonka.

Przybyłych gości powitali na lotnisku tow. wiceminister Leszczycki, wiceprzewodniczący CKW PPS tow. Kuryłowicz i tow. min. Świątkowski, sekretarze CKW tow. min. Rapacki i Reczek, przewodniczący KC OM TUR, tow. poseł Motyka, kierownik wydz. zagranicznego CKW tow. poseł Dobrowolski i tow. wicemin. Kożusznik.

Małżonka wicepremiera Fierlingera otrzymała od tow. Cyrankiewicza wiązankę kwiatów.

Na lotnisku zebrały się ze sztandarami delegacje OM TUR, Stołecznego Komitetu PPS, przedstawiciele prasy, radia, Filmu Polskiego.

Po opuszczeniu przez gości samolotu, krótkie przemówienie powitalne wygłosił tow. min. Kuryłowicz, wyrażając w imieniu Polskiej Partii Socjalistycznej i klasy pracującej radość z przybycia gości do Polski.

„Czujcie się, drodzy goście — zakończył min. Kuryłowicz — jak u siebie w domu".

Z kolei głos zabrał tow. wicepremier Fierlinger:

„Pozdrawiamy bohaterską Warszawę — powiedział — tę Warszawę, która stała się ogniskiem nowego, lepszego życia, nowej, twórczej pracy. Przywożę wam od ludu pracującego Czechosłowacji najserdeczniejsze braterskie pozdrowienia".

Po powitaniach goście udali się do pałacu Wilanowskiego, gdzie mieszkać będą w czasie trzydniowego pobytu w Warszawie.

Po południu tow. Premier Cyrankiewicz podejmował gości na obiedzie w apartamentach prywatnych.

W godzinach popołudniowych goście czechosłowaccy, tow. Z. Fierlinger z małżonką oraz towarzyszący mu przewodniczący klubu poselskiego Czeskiej Partii Socjalistycznej, tow. J. Hladky, zwiedzili szczegółowo Warszawę, oprowadzani przez ministra Odbudowy, tow. Kaczorowskiego i tow. pos. Dobrowolskiego.

Towarzysze czechosłowaccy zwiedzili ruiny Starego Miasta, Getto, Pawiak oraz nowo odbudowaną robotniczą kolonię mieszkaniową na Żoliborzu.

Wieczorem goście czechosłowaccy obecni byli na przedstawieniu Hamleta w Teatrze Polskim.

Program drugiego dnia pobytu gości czechosłowackich w Warszawie obejmuje wizyty oficjalne. O godz. 12 tow. Fierlinger i tow. J. Hladky będą przyjęci na specjalnej audiencji u Prezydenta R. P. Bolesława Bieruta.

W godzinach popołudniowych goście obecni będą na „czarnej kawie" w CKW PPS. Wieczorem Premier Cyrankiewicz wydaje obiad na cześć gości, w którym udział wezmą przedstawiciele partii politycznych i organizacji społecznych.

Na prośbę korespondenta PAP, wicepremier Fierlinger podzielił się z nim swoimi pierwszymi wrażeniami z pobytu w Warszawie:

„Na własne oczy trzeba zobaczyć Warszawę, aby zrozumieć do głębi słowa „niemiecki wandalizm". Nie mogę powiedzieć nic więcej, bo żadne słowa nie są w mocy wyrazić okrucieństwa, zadanego Warszawie hitlerowskimi rękami.

Gdy zobaczyłem zrujnowane dzielnice Warszawy i zrozumiałem, iż tak jak one jeszcze dzisiaj wyglądają — przed przeszło dwoma laty wyglądała cała niemal Warszawa — uświadomiłem sobie, że trzeba było nielada odwagi, żeby zdecydować się na jej odbudowę. Ale to, co widzę dzisiaj, dowodzi jasno, jak wspaniałe rezultaty dała ta odważna decyzja. Jest to również wynik tego, że pracowitość i wytrwałość narodu polskiego dorównuje jego odwadze.

Warszawa — to symbol lepszego życia — i żywię głębokie przekonanie, że będzie piękniejszą, szczęśliwszą stolicą, niż była nią kiedykolwiek przed tym.

1.849 kg. węgla na robotniko-dniówkę w kopalni „Paweł"

We wrześniu rb. kopalnia „Paweł", należąca do Rudzkiego Zjedn. Przem. Węglowego, uzyskała wylajność 1.849 kg. na robotnikodniówkę. Osiągnięciem tym kopalnia przekroczyła średnią wydajność przedwojenną całego przemysłu węglowego.

We wrześniu rb. górnicy wykonali plan w 103,7 proc., wydobywając 5.367.004 tony węgla.

Na I miejscu znajduje się Bytomskie Zjedn. — 108,2 proc. planu, Katowickie i Rudzkie.

Inflacja we Włoszech grozi krajowi tragedią

RZYM (SAP). — Debata na temat ogólnej polityki rządu trwa we włoskim Zgromadzeniu Konstytucyjnym.

Poseł socjalistyczny, Morandi, b. minister przemysłu i handlu, przeprowadził ścisłą i ostrą krytykę działalności rządu w ramach planu gospodarczego i finansowego.

Najważniejszymi zarzutami posła Morandi były: stała zwyżka cen, błędna polityka dewizowa, nieporadność Instytutu Odbudowy Przemysłowej, podporządkowanie administracji wpływom grup kapitalistycznych. Morandi podkreślił, że inflacja, występująca we Włoszech, grozi krajowi tragedią.

Minister handlu i przemysłu, Togni, starał się usprawiedliwić politykę rządu, zaznaczając, że osiągnięto dodatnie rezultaty w dziedzinie produkcji.

Bułgaria nie zgodzi się na utworzenie Komisji Śledczej

N. JORK (PAP). Komisja Polityczna ONZ przesłuchała przedstawicieli Bułgarii i Albanii.

Przedstawiciel Bułgarii zwrócił się do Komisji z pytaniem: jakie zarzuty stawiane są Bułgarii? Po przestudiowaniu sprawozdania komisji ONZ można stwierdzić, że: 1) Bułgaria nie dostarczała powstańcom greckim broni ani pomocy finansowej, 2) nie wysyłała broni do Grecji, 3) wśród partyzantów greckich nie ma obywateli bułgarskich, 4) Bułgaria nie prowadzi propagandy, zmierzającej do popierania partyzantów greckich.

Następnie delegat bułgarski stwierdził, że w Indochinach, w Indonezji i w Palestynie istnieje stan rzeczy, zagrażający pokojowi i bezpieczeństwu.

Delegat bułgarski zwrócił się do ONZ z apelem, by nie tworzyła komisji śledczej dla sprawy greckiej, gdyż komisja taka stanie się jedynie źródłem komplikacji.

Delegat Albanii oświadczył, że rząd ateński stale wywołuje incydenty na granicy albańskiej i prześladuje mniejszość albańską w Grecji, korzystając z poparcia władz brytyjskich.

Protest Francji, Belgii i Holandii przeciw polityce anglo-amerykańskiej wobec Niemiec

WASZYNGTON (SAP). — Rzecznik departamentu stanu oświadczył w czwartek, że rząd St. Zjednoczonych otrzymał noty od Francji, Belgii i Holandii, w których państwa te wyrażają obawę, że polityka anglo - amerykańska wobec Ruhry może stanowić dla nich wielkie niebezpieczeństwo.

Rzecznik dodał, że rząd USA nie będzie traktował tych not, jako „protest", lecz raczej jako „memorandum", precyzując stanowiska trzech narodów w sprawie tego problemu.

Analogiczne noty zostały wręczone rządowi brytyjskiemu. Ponadto Luksemburg dokona podobnej demarche wobec Departamentu Stanu w poniedziałek.

BERLIN (SAP) — Komitety partii socjalistycznej, komunistycznej, chrześcijańsko - demokratycznej i demokratyczno - liberalnej w radzieckiej strefie okupacyjnej ogłosiły w przeddzień wyborów do parlamentu Saary manifest protestujący przeciwko projektowi autonomicznej konstytucji Saary, który m. in. oświadcza:

„Jesteśmy przekonani, że w wolnym, bezpośrednim i tajnym plebiscycie mieszkańcy Saary oświadczyliby się bez rezerw za utrzymaniem nierozłączności ich kraju z Niemcami. Mamy nadzieję że ich los zostanie określony przez konferencję pokojową, a nie przez odosobnioną akcję jednego mocarstwa okupacyjnego".

Tow. min. Rusinek gościem rządu brytyjskiego

LONDYN (PAP) — W związku z pobytem w W. Brytanii min. Rusinka i towarzyszącej mu delegacji, ambasador R. P. w Londynie Michałowski podejmował w dniu 1 bm. w salonach ambasady R. P. brytyjskiego min. pracy Isaacsa, oraz innych przedstawicieli brytyjskich kół rządowych.

W czwartek min. Rusinek, ambasador Michałowski oraz delegacja polska wzięli udział w przyjęciu, wydanym na ich cześć przez rząd brytyjski w Lancaster House.

Kongres konserwatystów brytyjskich żąda wstrzymania upaństwowień

LONDYN (SAP) — W czwartek rano rozpoczął się w Brighton kongres Partii Konserwatystów z udziałem ponad 5.000 delegatów.

Po przemówieniu inauguracyjnym, egzekutywa partii przedłożyła rezolucję, oskarżającą obecny rząd o zupełne załamanie się w obecnym kryzysie. Rezolucja ta została przyjęta jednogłośnie. Ponadto rezolucja domaga się nowego rządu, a więc i nowych wyborów.

Następnie b. min. spraw zagr. Eden przedstawił program, mający zapewnić zwycięstwo konserwatystów w przyszłych wyborach. Program ten domaga się m. in.: wstrzymania wszelkich nowych upaństwowień i rozluźnienia obecnego systemu kontroli gospodarczej.

Spółdzielcy u P. Prezydenta składają dar na odbudowę stolicy

W dniu wczorajszym 2.X br. udała się do Pana Prezydenta Bolesława Bieruta delegacja w osobach Prezesa Związku Gospodarczego Spółdzielni R.P. — tow. Jana Żerkowskiego i Prezesa Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P. tow. Edmunda Pszczółkowskiego, którzy zadeklarowali na odbudowę Warszawy 102 miliony zł.

Niezależnie od powyższej kwoty, pracownicy spółdzielczy zebrali na odbudowę Warszawy 20 milionów zł.

Anglia chce nawiązać rozmowy handlowe z ZSRR

LONDYN (PAP). — Korespondent dyplomatyczny „Evening News" donosi, że oficjalne koła brytyjskie podejmują nowe starania, celem nawiązania przerwanych rozmów handlowych między Zw. Radzieckim a Anglią. W Londynie sądzą, że powrót ambasadora radzieckiego Zarubina z Moskwy przyczyni się do pchnięcia tej sprawy naprzód.

GODZINY PRZYJĘĆ INTERESANTÓW

Redaktor naczelny	*9—10*
Sekretarz redakcji	*12—14*
Sekretariat redakcji	*10—20*
Kier. działu miejskiego	*15—19*
Kier. działu krajowego	*13—15*
Kier. działu partyjnego	*15—18*

Sprawy innych działów załatwia sekretariat redakcji

Warszawa, 3 października.

Goście z Pragi Czeskiej

Z WSZYSTKICH państw słowiańskich, z którymi nawiązaliśmy po wojnie serdeczną współpracę, najbliższa nam jest Czechosłowacja. Najbliższa politycznie i kulturalnie, najbliższa geograficznie i ekonomicznie. Spośród wszystkich stronnictw demokratycznych Czechosłowacji najbliższa nam, PPS-owcom, jest Czeska Partia Socjal-Demokratyczna, która znajduje się tak, jak nasza partia, na lewicy ruchu socjalistycznego, która w jednolitym froncie z bratnią partią robotniczą buduje w Czechosłowacji nowe państwo ludowej demokracji.

Dlatego z prawdziwą radością witamy przybyłą wczoraj do Warszawy na zaproszenie Centralnego Komitetu Wykonawczego PPS delegację Czeskiej Partii Socjal-Demokratycznej. Witamy tow. Zdenka Fierlingera z małżonką, przewodniczącego partii, pierwszego premiera Czechosłowacji po wojnie, a obecnie wicepremiera w rządzie tow. Gottwalda. Witamy tow. Hladky'ego, przewodniczącego socjalistycznego klubu poselskiego w Czechosłowacji. Witamy tow. red. Haasa, współredaktora dziennika „Pravo Lidu".

Przyjazne stosunki między Czechosłowacją i Polską po długim pasmie nieporozumień są w znacznej mierze zasługą partii socjalistycznych obu krajów. Wizyta towarzyszy czeskich z tow. Fierlingerem na czele w Warszawie przyczyni się do dalszego pogłębienia i zacieśnienia współpracy czeskich i polskich socjalistów.

Francja i polski węgiel

PRZED kilku dniami pisaliśmy na tym miejscu o roli polskiego węgla w Europie. Obecnie otrzymujemy potwierdzenie naszej opinii z ust ministra gospodarki narodowej we Francji tow. André Philipa. Min. Philip udzielił wywiadu korespondentowi SAP w Paryżu, w którym m. in. wypowiedział się o podpisanym ostatnio francusko-polskim układzie handlowym jak następuje:

„Mogę się tylko cieszyć z zawarcia tego układu, który jest nowym ogniwem w serii układów handlowych, które już podpisaliśmy lub podpiszemy z krajami europejskimi. Rozwój wymiany gospodarczej pomiędzy naszymi obома krajami jest czynnikiem równowagi, sprzyjającym dobrobytowi gospodarki europejskiej. Jakkolwiek układ nasz obejmuje chwilowo ograniczone ilości towarów, rola jego jest niemałej wagi dla gospodarki francuskiej. Nie potrzebuję Wam podkreślać, że dostawy węgla polskiego przyczynią się wydatnie do złagodzenia kryzysu węglowego we francuskim przemyśle."

Z Polski można przywieźć węgiel do Francji łatwiej, taniej i prędzej, niż ze Stanów Zjednoczonych. Warto, by o tym pamiętali ci wszyscy politycy i ekonomiści amerykańscy, którzy odmawiają kredytów na rozbudowę polskiego przemysłu węglowego.

Pomoc prawna

DNIA 1 października r.b. rozpoczęło w Warszawie działalność Biuro Społecznej Pomocy Prawnej, zorganizowane przez warszawską Radę Adwokacką. W ubiegłym miesiącu analogiczne biuro powstało we Wrocławiu. Jest to w Polsce nowa instytucja, mająca wszelkie szanse rozwoju.

Dotychczas pomoc adwokacka była w większości wypadków bardzo kosztowna. Celem społecznych biur pomocy prawnej jest udostępnienie tej pomocy. Chodzi o to, by ludzie pracy, mający obecnie częstokroć sprawy, wynikające ze stosunków powojennych (jak np. odtworzenie dokumentów i aktów stanu cywilnego, stwierdzenie zgonu, sprawy rozwodowe itd), — mogli skorzystać z przystępnej i fachowej pomocy adwokackiej.

Społeczne biura pomocy prawnej winny odegrać wielką rolę przy demokratyzacji wymiaru sprawiedliwości w Polsce.

PROTEST ZWIĄZKU RADZIECKIEGO
przeciw niedopuszczeniu Ukrainy do Rady Bezpieczeństwa
Spór o przyjęcie do ONZ b. satelitów osi

N. JORK (PAP).—W środę wieczorem, delegacja radziecka przekazała prasie oświadczenie, w którym protestuje przeciwko usiłowaniom „przede wszystkim ze strony USA i W. Brytanii" niedopuszczenia do wyboru Ukrainy do Rady Bezpieczeństwa.

PROBLEM PRZYJĘCIA B. SATELITÓW OSI

N. JORK (PAP) Środowe posiedzenie Rady Bezpieczeństwa stało pod znakiem walki, prowadzonej przez delegata Polski dr. Suchego, o przyjęcie rezolucji polskiej, proponującej, by Rada zaleciła Zgromadzeniu Generalnemu przyjęcie do ONZ en bloc 5 b. satelitów osi: Węgier, Włoch, Rumunii, Bułgarii i Finlandii.

Przeciwko kandydaturze Bułgarii wypowiedziały się z wyjątkiem Zw. Radzieckiego wszystkie pozostałe wielkie mocarstwa. Atak na Bułgarię poprowadził delegat USA sen. Austin..

Odpowiadając na to, delegat Polski raz jeszcze stwierdził, że zgodnie z uchwałami poczdamskimi i z traktatami pokojowymi, wszyscy byli satelici osi winni stanowić jedną grupę i być jednakowo traktowani.

Trudno jest — mówił dr. Suchy — walczyć z oskarżeniami USA pod adresem Bułgarii, ponieważ nie są one oparte na faktach.

Delegat polski wyraził również zdziwienie, że Stany Zjednoczone sprzeciwiają się kandydaturze Bułgarii do ONZ w chwili, kiedy Departament Stanu ogłosił o nawiązaniu z nią stosunków dyplomatycznych.

Stanowisko dr. Suchego zostało poparte przez delegata ZSRR Gromykę.

Wobec wytworzonej sytuacji dr. Suchy złożył dodatkowe oświadczenie, w którym powiedział: „Polska odmawia Radzie Bezpieczeństwa prawa dzielenia państw na poszczególne kategorie. Jeżeli rezolucja polska nie zostanie potraktowane en bloc. Polska mimo, że jest jej projektodawczynią, będzie zmuszona podobnie jak to już poprzednio oświadczyła w stosunku do Włoch, głosować przeciwko Finlandii".

Mimo tego kompromisowego stanowiska dr. Suchego, nowy przewodniczący Rady sir Cadogan, zarządził poddanie wniosku Belgii pod głosowanie. (głosowanie oddzielne na każde państwo). Wniosek ten przeszedł większością 9 głosów przy sprzeciwie Polski i Zw. Radzieckiego.

W kolejnym głosowaniu nad każdą z pięciu kandydatur, tylko Włochy i Finlandia otrzymały dostateczną ilość głosów. Jednakże wobec głosowania przeciwko nim stałego członka Rady— Zw. Radzieckiego — kandydatury ich nie przeszły.

Polska głosowała przeciwko Włochom i Finlandii, za Węgrami i Rumunią, oraz powstrzymała się od głosowania przy Bułgarii.

Po ogłoszeniu wyników głosowania, delegat polski dr. Suchy złożył oświadczenie, wyrażające nadzieję, że narody włoski i fiński zrozumieją naszą postawę.

Delegat radziecki Gromyko stwierdził ze swej strony, że delegacja radziecka nie może brać udziału w niewłaściwej grze politycznej, uprawianej w związku ze zgłoszeniami członkowskimi. Podkreślił on, że gdy ta kwestia wyłoni się w przyszłości znowu na Radzie Bezpieczeństwa lub na Generalnym Zgromadzeniu, delegacja radziecka będzie popierała wszelkie propozycje w sprawie jednoczesnego przyjęcia wspomnianych pięciu krajów, nigdy natomiast nie poprze propozycji w sprawie dopuszczenia któregokolwiek z tych krajów osobno.

LISTY AMERYKANÓW DO WYSZYŃSKIEGO

MOSKWA (PAP) — Korespondenci moskiewskiej „Prawdy" na Generalnym Zgromadzeniu ONZ donoszą, iż delegacja radziecka otrzymała ostatnio znaczną ilość listów ze wszystkich zakątków USA, pisanych przez przeciętnych Amerykanów. Autorzy tych listów wyrażają w większości delegacji radzieckiej podziękowanie za zdecydowaną obronę pokoju, oraz odważne przedstawienie polityki amerykańskich reakcjonistów..

OŚWIADCZENIE MIN. MODZELEWSKIEGO

N. JORK (PAP) — W związku z wyborem Polski do Rady Ekonomiczno-Społecznej ONZ, — min. spraw zagr. Modzelewski oświadczył korespondentowi PAP: „Wyjeżdżając z Polski postawiliśmy sobie za cel wejście do Rady Ekonomiczno - Społecznej ONZ, ponieważ cenimy wysoko prace ONZ w tej dziedzinie. Mimo, że prace ONZ odbywają się w niezdrowej atmosferze, cel nasz osiągnęliśmy. Nie pretendujemy do żadnych innych stanowisk w tej Organizacji".

Nowe zagadnienia oswiaty rolniczej

W Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych odbyła się konferencja naczelników wydziału oświaty rolniczej, inspektorów przysposobienia rolniczego i wojskowego oraz przedstawicieli Związku Samopomocy Chłopskiej, poświęcona zagadnieniom oświaty rolniczej.

Konferencję otworzył minister Rolnictwa i Reform Rolnych, Dąb - Kocioł.

Następnie dyrektor Dep. Oświaty Rolniczej, Marian Ponikowski, omówił problem przekształcenia szkół ogólno - rolniczych na typ szkół specjalnych. Będą to więc szkoły obejmujące wszystkie zagadnienia dotyczące rolnictwa, jak np. rybołówstwo, hodowla, administracja majątkami, spółdzielczość itp.

Ob. Wycech polemizuje z Sekretariatem Naczelnym PSL

W dniu wczorajszym Sekretariat Naczelny PSL ogłosił w „Gazecie Ludowej" obszerny komunikat, kwestionujący i krytykujący podaną przez całą prasę wiadomość o tym, że 46 członków Rady Naczelnej PSL zażądało zwołania Rady Naczelnej tego stronnictwa. W związku z tym ob. Czesław Wycech oświadczył przedstawicielom PAP co następuje:

Dnia 24 września br., członek Rady Naczelnej PSL ob. Wycech w obecności ob. Niećka, okazał wiceprzewodniczącemu Rady Naczelnej PSL Witkowi podpisy 1/3 członków Rady Naczelnej PSL, żądających zwołania Rady Naczelnej PSL. Ob. Witek odmówił zwołania Rady.

Wiceprzewodniczący Rady Naczelnej PSL, ob. Chadaj, w odpowiedzi na przedstawione mu żądanie, oświadczył członkowi Rady Naczelnej PSL ob. Szczawińskiej i członkowi Głównej Komisji Rewizyjnej PSL ob. Domańskiemu w dniu 25 września br., że pozostawia sobie czas do udzielenia ostatecznej odpowiedzi do dnia 1 października br. Ob. Wycech stwierdził dalej, że ob. Chadaj nie udzielił odpowiedzi do dnia 2 października br i oświadczenie ogłoszone przez niego w „Gazecie Ludowej", musi być w tych warunkach potraktowane — jako odpowiedź odmowna.

Z komunikatu Sekretariatu Naczelnego PSL możnaby wnosić, że olbrzymia większość wśród 46 osób żądających zwołania Rady Naczelnej stanowią ludzie, bezprawnie zresztą, wykluczeni z PSL. Należy stwierdzić, wskazuje ob. Wycech, że spośród 46 podpisanych tylko 8 to członkowie Rady Naczelnej PSL, wykluczeni na mocy bezprawnej decyzji NKW, której nie uznał przewodniczący Rady Naczelnej PSL, dr Kiernik.

Kongres nadzwyczajny SFIO w listopadzie

PARYŻ (PAP). Komitet Wykonawczy francuskiej partii socjalistycznej postanowił zwołać na 22 listopada nadzwyczajny zjazd partii do Paryża.

Prasa paryska donosi, że sekretarz gen. partii Guy Mollet wystąpi na zjeździe z ostrą krytyką polityki rządu Ramadier, który nie stosuje się do uchwał, powziętych na ostatnim Kongresie w Lyonie.

Konferencja aktywu stołecznego OMTUR i ZWM

W dniu 5 bm. o godz. 10-ej odbędzie się w sali Centralnego Klubu Oficerskiego wspólna konferencja aktywu warszawskiego OM TUR i ZWM.

W konferencji weźmie udział aktyw obu organizacji, którego celem jest zagadnienie realizacji umowy i zacieśnienia stosunków wewnętrznych między OM TUR a ZWM.

O powszechne prawo do oświaty
Wspólna odezwa ZNMS i AZWM „Życie" do studentów polskich uczelni

W związku z rozpoczęciem nowego roku akademickiego Komitet Wykonawczy Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej i Zarząd Główny Akademickiego Związku Walki Młodych „Życie" wydały wspólną odezwę do studentek i studentów polskich uczelni.

Odezwa dwu bratnich organizacji studenckich stwierdza, że bieżący rok akademicki, rok reformy wyższego szkolnictwa, ma szczególne znaczenie dla młodzieży studiującej i dla nadania właściwej funkcji społecznej wyższym uczelniom.

Tak jak obie organizacje wspólnie walczyły o reformę szkolnictwa wyższego i zmianę struktury socjalnej uczelni, inicjując organizację Kursów Przygotowawczych, tak i nadal wspólnie działać będą w kierunku realizacji powszechnego prawa do oświaty i włączenia wyższych uczelni w budownictwo Nowej Polski.

ZNMS i AZWM „Życie" wzywają wszystkich studentów do wzięcia udziału w wypełnieniu wszystkich zadań, które w bieżącym roku akademickim stają przed całą młodzieżą studiującą. Zadaniami tymi są, jak stwierdza odezwa — praca nad zabezpieczeniem jak najdogodniejszych warunków życia i nauki dla młodzieży ludowej i zapewnienie jej należnego miejsca w społeczności akademickiej, wychowanie nowego typu studenta, twórczego i czynnego budowniczego państwa ludowego, podnoszenie poziomu naukowego przez sumienną i wytrwałą naukę oraz walkę ze zdrajcami narodu i państwa.

W procesie „KZW" zapadły surowe wyroki

Przed wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie zakończył się 1 października proces 10 członków tzw. „Komitetu Ziem Wschodnich", który jako przybudówka nielegalnego Stronnictwa Narodowego był na terenie kraju politycznym narzędziem b. emigracyjnego rządu londyńskiego.

Celem tej organizacji było prowadzenie propagandy antypaństwowej, zbieranie materiałów wywiadowczych z życia politycznego, społecznego i gospodarczego kraju, dążenie do zmiany ustroju Polski i zerwania jedności sojuszniczej ze Związkiem Radzieckim.

„Komitet Ziem Wschodnich" zajmował się akcją werbunkową i wcielaniem członków KZW do legalnych organizacji celem rozbijania od wewnątrz jedności i współpracy legalnych partii i organizacji. Na czele KZW stał zarząd, w skład którego wchodzili: Zieliński Stanisław, Tarnawski Władysław, Nowosad Zbigniew, Zieliński Józef, Próchnik Kazimierz i Grudziński Bolesław.

Komitet Ziem Wschodnich wydawał nielegalne pismo pt. „Biuletyn Kresowy", kolportowany zwłaszcza wśród repatriantów, którym jednocześnie wypłacano pewne sumy pieniężne i w ten sposób werbowano do Stronnictwa Narodowego.

Przy KZW działała t. zw. „komórka legalizacyjna", prowadzona przez oskarżoną Górkę Ewę, która wyrabiała fałszywe „karty rozpoznawcze" i zaświadczenia rejestracji w RKU dla członków SN, ukrywających się przed władzami.

Sąd uznał duże napięcie złej woli oskarżonych i skazał: Nowosada Zbigniewa i Zielińskiego Józefa, jako odgrywających dominującą rolę w organizacji, na karę śmierci (zamienione mocą amnestii na 15 lat więzienia), Próchnikowi wymierzono karę 15 lat więzienia (zmniejszono do 10 lat). Pozostali oskarżeni skazani zostali: Tarnawski na 10 lat, Nowotyński na 9 lat, Brończyk na 8 lat, Górka na 7 lat, oraz Zieliński Stanisław, Domański i Grudziński po 6 lat więzienia, przy tym wszystkim na mocy amnestii kara została zmniejszona do połowy.

Wieści z Kraju

WYSTAWA KSIĄŻKI RADZIECKIEJ

W sali kasyna garnizonowego nastąpiło otwarcie wystawy „Książki radzieckiej. Wystawę zorganizowało tutejsze D. O. W. przy wydatnym współudziale Tow. Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, które dostarczyło książek.

Imponująca wystawa, która wzbudziła wielkie zainteresowanie wśród zwiedzających, podzielona jest na poszczególne działy jak: beletrystyka, ekonomia, polityka, podręczniki itd. Bardzo ciekawy jest dział periodyków oraz dział tłumaczeń, wśród których widzimy wydane w języku rosyjskim dzieła najznakomitszych poetów polskich, jak Mickiewicza, Słowackiego.

REGULACJA WISŁY I ODRY

Roboty regulacyjne na Wiśle w roku bieżącym prowadzone są w głównej mierze na odcinku od Warszawy do Torunia. W wyniku robót osiągnięte zostanie poważne ułatwienie odpływu wód i zwiększenie głębokości na szlaku, łączącym Warszawę z Gdańskiem.

Na Odrze — prace nad odbudową budowli regulacyjnych od Wrocławia do Kostrzynia — dobiegają w r. bież. do końca. Wykonanych zostanie około 50.000 m^3 faszynady i tyleż narzutu kamiennego.

„TYDZIEŃ WALKI Z NIEMCZYZNĄ" NA POMORZU

„Tydzień walki z niemczyzną" rozpocznie się w Bydgoszczy w dniu 5 października, otwarciem wystawy martyrologii polskiej, która zawierać będzie tysiące eksponatów barbarzyństwa niemieckiego w Polsce.

Program dalszych imprez „Tygodnia walki z niemczyzną" przewiduje wieczory propagandowe, zbiórkę książek polskich dla Ziem Zachodnich oraz książek niemieckich, przeznaczonych na przeróbkę na papier.

PRODUKUJEMY NOWY TYP WAGONÓW

Państwowa Fabryka Wagonów we Wrocławiu opracowała nowy typ wagonów towarowych, dotychczas nie budowanych w Polsce. Są to wozy o nośności 50 ton, przeznaczone specjalnie do przewozu ładunków masowych, jak: ruda, węgiel, cement itp.

Produkcja tych wagonów rozpocznie się na początku 1948 roku.

SZCZECIŃSKIE BĘDZIE OBSIANE

Akcja siewna na Pomorzu Szczecińskim trwa w całej pełni. Pracuje łącznie około 75 tys. koni i 1.300 traktorów. Siewy będą zakończone do dnia 20 października.

Europie grozi głód
podczas gdy USA wysyła żywność do Niemiec

WASZYNGTON (PAP). Misja ekonomiczna Światowej Organizacji Żywnościowo-Rolniczej złożyła Międzynarodowemu Funduszowi Pomocy dla Dzieci sprawozdanie, w którym wzywa do udzielenia natychmiastowej pomocy polskim dzieciom. Raport podkreśla, iż sytuacja żywnościowa i zdrowotna tych dzieci jest wręcz tragiczna. Do sprawozdania dołączono apel generalnego dyrektora FAO — Boyd Orra, domagający się bezzwłocznej akcji. Raport, oparty na badaniach misji FAO w Polsce, stwierdza chroniczny stan niedożywienia wśród dzieci, a zwłaszcza katastrofalny brak mleka.

OŚWIADCZENIE LIE

N. JORK (PAP). Generalny sekretarz ONZ, Lie, opublikował sprawozdanie do Rady Ekonomiczno-Społecznej na temat potrzeb i możliwości gospodarczych, zniszczonych wojną krajów europejskich. Raport oparty jest na informacjach, dostarczonych przez poszczególne rządy i stwierdza, iż większość krajów europejskich wyczerpie w najbliższych miesiącach wszystkie swe kredyty za granicą. Sprawozdanie wylicza państwa, które potrafią dać sobie radę w ciągu bieżącego roku na polu gospodarczym, dzięki posiadanym zasobom finansowym. Do państw tych należą: W. Brytania, Belgia, Holandia, Dania, Norwegia, Grecja i Luksemburg.

DWUGŁOS AMERYKAŃSKI

N. JORK (SAP). Douglas, ambasador St. Zjednoczonych, w Londynie, przybył do N. Jorku, gdzie oświadczył: „Sytuacja w Europie jest bardzo zła. Nie czekając więc, aż pogorszy się jeszcze bardziej, powinniśmy wszelkimi sposobami pomóc Europie do wydobycia się z tego stanu".

Przybyły również do N. Jorku sir J. Orr, dyrektor FAO (Organizacji Żywnościowo-Rolniczej ONZ), oświadczył ze swej strony, że sytuacja w Europie jest już tak poważna, iż problem wyżywienia stał się problemem politycznym.

ŻYWNOŚĆ DLA NIEMIEC

BERLIN (SAP). W czwartek wieczorem ogłoszono oficjalnie, że w ciągu września br. do anglo-amerykańskiej strefy okupacyjnej wpłynęło ze St. Zjednoczonych 454.500 ton żywności, przeznaczonej dla ludności niemieckiej tych stref.

Konfidentka gestapo skazana na karę śmierci

W dniu wczorajszym w Sądzie Okręgowym w Warszawie zapadł wyrok śmierci w procesie Ireny Lis, konfidentki gestapo. Jak wykazał niezbity przewód sądowy Irena Lis od roku 1942 była na stałych usługach gestapo za stosunkowo niewielkie wynagrodzenia pieniężne i „w naturze". Podała ona nazwiska około 80 osób ukrywających się pod fałszywymi dokumentami. Większość tych ludzi została zamordowana w obozach lub więzieniach.

Działalność oskarżonej została już wykryta w czasie okupacji, wydano na nią wyrok śmierci, zdołała jednak uciec do Lwowa.

W uzasadnieniu wyroku sąd stwierdził, że niezwykły cynizm oskarżonej i liczne zbrodnie w czasie okupacji domagają się najwyższej kary. Tak zbrodniczy typ, jak Lisowa nie zasługuje na żadne względy.

„Dalszy ciąg marshalliady" coraz bardziej niejasny

WASZYNGTON (PAP). Amerykański podsekretarz stanu, Lovett, zakomunikował, iż należy liczyć się z możliwością przerwy w dostawach żywności i opału dla Francji i Włoch. Przerwa trwałaby do chwili uchwalenia przez kongres odpowiednich funduszów na pomoc dla tych państw w okresie przejściowym, tj. do czasu realizacji planu Marshalla. Zdaniem Lovetta niebezpieczna dla Francji i Włoch przerwa może nastąpić w grudniu.

N. JORK (PAP). W związku z pierwszym posiedzeniem powołanego przez prezydenta Trumana obywatelskiego komitetu żywnościowego, amerykański min. spraw zagr., Marshall, wygłosił przemówienie, w którym podkreślił, że względy humanitarne, gospodarcze oraz interesy polityczne USA na całym świecie wymagają, by w ciągu nadchodzącej zimy naród amerykański przyszedł z pomocą żywnościową narodom europejskim. Minister zaznaczył, że tylko natychmiastowa akcja narodu amerykańskiego może zapobiec katastrofie aprowizacyjnej, jaka grozi państwom Europy zachodniej.

Wierzbno z Bielanami połączy arteria przelotowa Północ - Południe

Najtrudniejsze przebicie przez rumowiska b. getta wykonały Ochotnicze Bataliony Pracy

Wczoraj pisaliśmy o wielkiej arterii przelotowej Wschód — Zachód (WZ). Drugą o identycznym znaczeniu i podobnym rozmachu urbanistycznym jest arteria Północ — Południe. Różni się od WZ — oprócz kierunku — tym, że nie opracowano coprawda jeszcze jej ostatecznych i szczegółowych planów, ale zato zasadnicze roboty są też wykonane i... 15 listopada br. częścią arterii Północ - Południe ruszy „17-ka".

TRASA

Arteria Północ — Południe będzie biegła od Bielan poprzez ul. Słowackiego, wiadukt Żoliborski, następnie linią prostą w kierunku na skrzyżowanie ul. Bohaterów getta z Nowolipkami, przetnie ul. Franciszkańską. Tu lekki skręt, z kolei przecięcie ul. Leszno (w tym rejonie krzyżuje się z WZ) i poprzez pl. Bankowy, za zachodnim krańcem Ogrodu Saskiego, łączy się z Marszałkowską. Następnie według nieustalonych jeszcze szczegółowo projektów, zboczy z kierunku ul. Marszałkowskiej, poczynając od ul. Piusa, przebiegnie poza Kościołem Zbawiciela i w rejonie pl. Unii połączy się z ul. Puławską.

Na odcinku śródmiejskim arteria ta będzie miała ok. 60 m. szerokości. Torowisko tramwajowe biec będzie po stronie wschodniej, obok dwóch jezdni, przedzielonych zieleńcem.

Prace nad poszerzeniem ul. Marszałkowskiej od Al. Jerozolimskich do ul. Piusa (w stronę ul. Poznańskiej) rozpoczną się w przyszłym roku.

ZROBIONO DUŻO

Głównym problemem przeprowadzenia arterii Północ — Południe było przebicie jej przez potężne rumowiska getta. Część tych prac (od Nowolipek do ul. Muranowskiej) wykonano w r. ub. Pozostała część (oprócz odcinka ul. Franciszkańska—plac Bankowy, przebijanego przez państwowe przedsiębiorstwo „Beton-Stal") wykonały w b. r. dwa turnusy Ochotniczych Batalionów Odbudowy Warszawy, przy współudziale młodzieży Jugosłowiańskiej, Francuskiej, Czeskiej, Bułgarskiej, Włoskiej i SOK-istów.

W pierwszych dniach maja rb. chłopcy stanęli do pracy. Piętrzyły się przed nimi kilkumetrowej wysokości zwały rumowisk. Gruzy zasłaniały horyzont. Zdawało się, że praca ta jest ponad ich siły.

Trudności jednak zostały pokonane. Atmosfera pracy podniosła jej wydajność i... 13 września b. r. odcinek od Nowolipek do ul. Franciszkańskiej, całkowicie odgruzowany i (nad programowo) splantowany przekazany został MZK — a Bataliony przystąpiły do przebijania ostatniego — również nadprogramowego w tym roku — odcinka od ul. Muranowskiej do wiaduktu Żoliborskiego, który do 12 bm. (koniec drugiego turnusu OBOW) odgruzowany zostanie w 70 proc.

Dziś widać już z rogu ul. Leszno za równym rzędem odcinających się na tle nieba słupów tramwajowych, wiadukt Żoliborski! Miasto nabiera oddechu. Czuje się już niemal tętno tej arterii i jej ruch przelotowy od Wierzbna do Bielan.

KILKA CYFR

Chłopcy z OBOW i ich słowiańscy koledzy wykonali wielką robotę. Na jednego z nich (bez wliczania robót przy ul. Zielnej) przypada przeciętnie 1 m. sześć. wywiezionego gruzu, 1,5 m. sześć. gruzu odrzuconego na boki, 200 sztuk oczyszczonej i ustawionej „w kozły" cegły, 225 kg wydobytego żelaza, 0,75 m. sześć. rozebranego muru, 2 m. sześć. zasypanych piwnic i 3 m. plantowania. Na wczorajszej konferencji prasowej w Naczelnej Radzie Odbudowy Warszawy zapewniono nas, że dane te obliczone są bardzo skromnie.

Po zakończeniu robót część chłopców poszła do szkół przemysłowych. część przejdzie przez okres zimowy szkolenie budowlane.

Eksperyment z Ochotniczymi Batalionami udał się całkowicie, więcej — przeszedł wszelkie oczekiwania. W przyszłym roku Bataliony zorganizowane zostaną na trwalszych podstawach i na szerszą skalę. (pa)

W PARTII PPS

Rozpoczęła się weryfikacja członków PPS

W dniu 1 października rozpoczęła się w organizacjach Polskiej Partii Socjalistycznej w całym kraju powszechna akcja weryfikacyjna członków partii.

Aparat przeprowadzający weryfikację składa się z 375 wojewódzkich, powiatowych, miejskich i dzielnicowych komisji.

W myśl planu weryfikacji, sformułowanego już w swoim czasie przez sekretarza CKW PPS, tow. Reczka, w wywiadzie udzielonym SAP-owi, każdy członek i kandydat na członka PPS winien zgłosić się do swojego koła zakładowego lub komitetu gminnego PPS, celem wypełnienia właściwych kwestionariuszy, które stanowić będą podstawę do decyzji komisji weryfikacyjnych. Weryfikacyjne arkusze personalne posłużą również do sporządzenia dokładnej ewidencji członków Partii.

Wszyscy członkowie PPS będą przeszkoleni do grudnia

W dniu 1 października odbyła się w gmachu CKW-PPS odprawa kierowników Wojewódzkich Szkół Partyjnych PPS.

Referat o aktualnych zagadnieniach międzynarodowych wygłosił sekretarz CKW-PPS tow. Henryk Jabłoński. Z kolei referat na tematy szkoleniowe wygłosił kierownik wydziału polityczno - propagandowego CKW, tow. Jan Mulak. Tow. Mulak poinformował m. in., że w sekretariacie CKW-PPS organizuje się specjalny wydział szkolenia socjalistycznego i przedstawił plan organizacyjny tego wydziału.

Kierownicy Wojewódzkich Szkół Partyjnych złożyli następnie sprawozdania z wrześniowych przygotowań do masowej akcji przeszkolenia wszystkich członków Partii, jaka — na podstawie decyzji CKW-PPS — rozpoczyna się w dniu 1 października i potrwa do grudnia br. We wszystkich województwach przeprowadzone zostały kilkudniowe kursy instrukcyjne dla aktywistów PPS, którzy będą wykładowcami w szkołach I stopnia.

Kronika organizacyjna

WOJEWÓDZKA RADA CHŁOPÓW SOCJALISTÓW WE WROCŁAWIU

Dnia 5 października br. odbędzie się we Wrocławiu posiedzenie Wojewódzkiej Rady Chłopów Socjalistów Województwa Dolnośląskiego.

Porządek obrad przewiduje, między innymi, referat polityczno - gospodarczy tow. wiceministra Kowalewskiego i sprawozdanie Wojewódzkiego Wydziału Wiejskiego.

ODPRAWA PPS-owców PRZEW. I ZASTĘPCÓW OBYW. KOM. PODATKOWYCH

Dnia 3 października br. (piątek), o godz. 17, w sali Stołecznej Rady Narodowej (BGK), odbędzie się odprawa przewodniczących i zastępców Obyw. Komit. Podatkowych i Zespołów Lustratorów z terenu całej Warszawy.

Na odprawie tej będą przedstawiciele R. N., Władz Skarbowych i Partii.

DZIELNICA MOKOTÓW

Dnia 3 bm. (piątek) o godz. 18 w lokalu Dzielnicy Mokotów przy ul. Chocimskiej nr 4 odbędzie się zebranie członków PPS z referatem tow. Piotrowskiego pt. „Ubezpieczenia społeczne w Polsce".

KOŁO PRELEGENTÓW

Dnia 4 bm. (sobota) o godz. 13 w lokalu Ministerstwa Zdrowia przy ul. Chocimskiej odbędzie się zebranie członków PPS z referatem tow. Konopy pt. „Spółdzielczość".

SASKA KĘPA

Dnia 3 bm. (piątek) o godz. 19 w lokalu Dzielnicy — Francuska nr 7, odbędzie się ogólne zebranie wszystkich członków i sympatyków PPS.

Prelegentem będzie tow. Łypacewicz Stanisław, który wygłosi referat pt.: „Polska droga do socjalizmu".

PRAGA CENTRALNA

Dzielnica PPS Praga Centralna im. St. Okrzei zawiadamia, że zebranie komitetu Dzielnicy odbędzie się w dniu 3 bm. (piątek) o godz. 17.

KOŁO TERENOWE nr 5 PRAGA CENTRALNA

Zarząd koła terenowego nr 5 zawiadamia wszystkich członków, zamieszkałych na terenie ul. Radzymińska (lewa strona do wału), Białostocka, Grodzieńska i Wiosenna, że w dn. 3 bm. o godz. 19, odbędzie się walne zebranie przy ul. Szwedzkiej 2/4.

KOŁO WOLNYCH ZAWODÓW DZIELNICA POWIŚLE

W sobotę, 4 bm., o godz. 18, odbędzie się zebranie koła PPS — wolnych zawodów przy dzielnicy Powiśle (Tamka 18).

OMTUR

WSPÓLNE OBRADY OM-TUR i ZWM W BIAŁYMSTOKU

W Białymstoku odbyła się wspólna konferencja działaczy wojewódz. OMTUR i ZWM, przy udziale 120 delegatów obu organizacji. Na konferencji obecni byli również przedstawiciele ZG-ZWM tow. Maziar i KC OM-TUR tow. Warecka oraz przedstawiciele Komitetów Woj. PPS i PPR. W wyniku obrad wytyczono wspólny plan pracy w dziedzinie wychowania ideologicznego, ze szczególnym uwzględnieniem terenu szkół średnich.

ZNMS

KURS SZKOLENIA SOCJALISTYCZNEGO WARSZAWSKIEGO ZNMS

Zarząd Środowiska warszawsk. ZNMS wzywa wszystkich członków Środowiska do zgłoszenia się w sekretariacie (ul. Mokotowska 24, III p.) w terminie do 9 bm, w godz. 10—17 celem zapisania się na jeden z kursów szkolenia, urządzanych przez Środowisko w etapie jesiennym.

Odbycie przeszkolenia obowiązuje wszystkich członków Środowiska, tak stałych, jak i nowowstępujących.

ZEBRANIE ZARZĄDU

W piątek dn. 3 bm. o godz. 16 przy ul. Mokotowskiej 24, odbędzie się zebranie Zarządu Środowiska Warszawsk. ZNMS.

Tow.

MATRASZEK EUGENIUSZ

długoletni pracownik Rzeźni Miejskiej w Warszawie, b. Przewodniczący Dzielnicy Praskiej PPS w latach 1936 — 1939, uczestnik walki zbrojnej o Wolność i Niepodległość w czasie okupacji niemieckiej, Przewodniczący Koła „Rzeźnia" PPS, długoletni działacz związkowy

zmarł dnia 1 października 1947 r. przeżywszy lat 44.

W zmarłym tracimy wiernego i oddanego towarzysza Idei, który całe swoje życie poświęcił walce i pracy o socjalizm i sprawiedliwość społeczną.

KOŁO RZEŹNIA PPS

Ś † P

EUGENIUSZ MATRASZEK

Długoletni Pracownik Rzeźni Miejskiej, Przewodniczący Koła „Rzeźnia" PPS, Uczestnik Walki Zbrojnej o Wolność i Niepodległość w czasie okupacji niemieckiej, długoletni działacz związkowy.

Po krótkich cierpieniach zmarł dnia 1 października 1947 roku, przeżywszy lat 44.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele św. Wincentego na Bródnie dn. 4 bm. tj. w sobotę o godz. 10 i pół rano., po czym nastąpi wyprowadzenie zwłok o godz. 3 p.p. na cmentarz miejscowy do grobu rodzinnego, o czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych pogrążeni w głębokim smutku:

ŻONA, SYN I RODZINA

Warszawa może liczyć na pomoc

Prezydenci 8 stolic w N. R. O. W.

W Prezydium Komitetu Wykonawczego NROW odbyła się onegdaj konferencja z udziałem bawiących w Warszawie Prezydentów siedmiu stolic państw słowiańskich, pp.: Mosołowa, wiceprezydenta Moskwy, Mokijenki — prezydenta Kijowa, Szklarika — prezydenta Mińska, W. Vacka — prezydenta Pragi, N. Petrowica — prezydenta Belgradu, Tabaroffa — prezydenta Sofii, Kareczkasa — prezydenta Wilna i przewodniczącego Związku Miast Francuskich — p. Marrane. Goście z wiceprezydentem Moskwy Mosołowem na czele, w imieniu reprezentowanych przez siebie miast, zgodnie wyrazili chęć współpracy w odbudowie Warszawy i zapewnili o pomocy w miarę swych możliwości.

W szczególności prezydent Pragi Vacek w gorących słowach zapowiedział, że po powrocie do Pragi, zorganizuje szeroką akcję pomocy finansowej dla Warszawy, wśród uczącej się młodzieży, Związku Miast Czechosłowackich i różnych innych organizacji. Przewodniczący Związku Miast Francuskich Marrane obiecał jak najgorętsze poparcie sprawy pomocy w odbudowie Warszawy na terenie Międzynarodowego Związku Miast.

Kelnerzy Poznania biją na boisku kolegów z Warszawy

Mecz piłkarski między reprezentacjami pracowników gastronomicznych Warszawy i Poznania rozegrany na Stadionie WP, zakończył się sukcesem gości, którzy wygrali zasłużenie 3:1.

Czysta Warszawa woła:

Zmienić godziny w kąpieliskach

W związku z naszym artykułem pod tytułem „Czy chcemy, aby powstało przysłowie: brudny jak warszawiak", zamieszczonym w N-rze 265 „Robotnika", otrzymaliśmy od czytelników cały szereg listów. Nie tylko mieszkańcy Warszawy czuli się dotknięci zarzutami autora reportażu, skądinąd, jak sami zresztą przyznali — słusznymi. Głosy protestu otrzymaliśmy nawet z prowincji, które gorąco również bronią warszawiaków. Wszyscy zaś zgodnie twierdzą, że mieszkańcy stolicy byliby czyściejsi, gdyby nie bez sensu wybrane godziny pracy kąpieliska".

Z tym zgadzamy się całkowicie. Dla urzędników, robotników i uczącej się młodzieży kąpieliska istotnie są raczej (poza sobotą) niedostępne. Wiele osób chciałoby się kąpać, a nie może z powodu swych obowiązków zawodowych. Gdyby kąpieliska zamiast od 8 do 14.30 były czynne w godzinach popołudniowych, mogłoby z nich korzystać o wiele więcej osób. Sądzimy, że Zarząd Miejski pójdzie w tej sprawie na rękę mieszkańcom stolicy.

A może wtedy powstanie przysłowie, „Czysty — jak warszawiak"?

(te)

NOTATNIK stolicy

NOWA APTEKA UBEZPIECZALNI SPOŁECZNEJ

Została otwarta przy ul. Mariańskiej 1 apteka Ubezpieczalni Społecznej, urządzona kosztem 3.800.000 zł w nowoodbudowanym domu. Placówka ta, druga w Warszawie lewobrzeżnej, ma obsługiwać ubezpieczonych z rejonu śródmieścia, ograniczonego ulicami Marszałkowską do Nowogrodzkiej, Nowogrodzką do końca, następnie Żelazną do Chłodnej i Placu Żelaznej Bramy i wreszcie Królewską.

ZALEDWIE 30 PROC. ZAKŁADÓW GASTRONOMICZNYCH WYDAJE OBIADY POPULARNE

Referat organizacyjny Warszawskiej Rady Zw. Zawodowych przeprowadził kontrolę zakładów gastronomicznych w Warszawie. Stwierdzono, że zaledwie 30 proc. skontrolowanych zakładów gastronomicznych wydaje obiady „popularne". Pozostałe zakłady nie stosują się do uchwały. Protokóły przekazano Radzie Zw. Zawodowych m. Warszawy, która wyciągnie w stosunku do właścicieli zakładów gastronomicznych daleko idące konsekwencje.

OTWARCIE PORADNI BADAWCZO - LECZNICZEJ

Przy ul. Daszyńskiego 19 została otwarta Poradnia badawczo-lecznicza dla chorób skóry, związanych z pracą zawodową.

Poradnia czynna codziennie od godz. 7.30 do 9, udziela porad ambulatoryjnych warstwom pracowniczym. Ubezpieczeni mogą korzystać z pomocy poradni na podstawie skierowania przez lekarza chorób skórnych, ordynującego w Ubezpieczalni Społecznej.

WYCIECZKI PTK

Na najbliższą niedzielę 5 bm. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze przygotowało następujące cztery wieczki: zwiedzanie w godz. 10—13 piwnic Gestapo w Al. Szucha 25 w gmachu Ministerstwa Oświaty. Opłaty 10 zł członkowie i młodzież, 20 zł goście.

Do **Małej Wsi** pod Grójcem. Zbiórka o godz. 7.20 na Dworcu Kolejki Grójeckiej, przy kasach.

Do **Mogiły Powstańców 1863 r. w Puszczy Kampinoskiej**. Zbiórka o g. 8.30 przy stacji EKD vis a vis Polonii. Należy wziąć żywności i wygodne buty.

Na **Stare Miasto**. Zbiórka na Pl. Zamkowym przy cokole (kolumna Zygmunta) o godz. 16.

TEATRY

TEATR POLSKI (Karasia 2):
Piątek: g. 18,00 „Wilki i owce".
Sobota: g. 13,30 „Wilki i owce", godz. 18,00 „Hamlet".
Niedziela: g. 14,00 „Penelopa", g. 18,30 „Wilki i owce".

TEATR ROZMAITOŚCI (ul. Marszałkowska 8): godz. 18.30 „Człowiek, który szukał śmierci".

TEATR MUZYCZNY D. W. P. (ul. Królewska 13): nieczynny.

TEATR M. O. „STUDIO" (ul. Karowa) nieczynny.

TEATR MAŁY (Marszałkowska 81): godz. 18.30 „Pygmalion".

TEATR POWSZECHNY (Zamoyskiego 30): godz. 18.30 „Starzy przyjaciele".

TEATR „JASKÓŁKA" (Marszałkowska 69): „Człowiek za burtą". Pocz. godz. 19.

„TEATR DZIECI WARSZAWY" (Studio, Karowa 31): g. 12,30 (dla szkół) „Na jagody". W niedzielę — 12,30.

„WESOŁY WIECZÓR" (Wolska 8): g. 17 i 19 „Bum-cyk na lewo".

TEATR „GULIWER" (Królewska 13): g. 12.30 (dla szkół) „Gęgorek". Dla publiczności w sobotę i niedzielę g. 16,00.

„WRÓBELEK WARSZAWSKI" (ul. Zygmuntowska 8): „Rewietka pt. „Ćwir-ćwir za Kierbedziem". Pocz. o godz. 17.15 i 19.15

KINA

„ATLANTIC" (Chmielna 33): „Mściwy jastrząb", pocz. seansów: 16, 18 (Zw. Zaw.), 20.

„POLONIA" (Marszałkowska 56): „Statek - pułapka", początek seansów: 14, 16, 18 (Zw. Zaw.), 20.

PALLADIUM (Złota 7-9): „Wiosna", pocz. seans.: 14, 16, 18, 20 (Zw. Zaw.).

STYLOWY: (Marszałkowska) „Złote wrota". Pocz. seansów: 15, 17 (Zw. Zaw.) 19, 21.

SYRENA: (Praga, Inżynierska 12) „W imię życia", początek seansów: 14, 16, 18 (Zw. Zaw.), 20.

„TĘCZA" (Suzina 4): „Dziewczynki z baletu" pocz. seans. 16 i 18 (Zw. Zaw. 20).

Co usłyszymy w RADIO

SOBOTA, 4 PAŹDZIERNIKA

Warszawa I

6,00 Sygnał czasu; 6,15 Dzień. por.; 6,30 Muzyka; 7,15 Wiad. por.; 7,30 Muzyka; 12,03 Wiad. połudn.; 12,15 „Swojskie melodie"; 12,30 Audycja dla wsi; 12,40 Utw. skrzypc. kompoz. rosyjsk.; 13,00 „Z mikrofonem po kraju"; 13,10 Muz. obiad.; 15,00 Muz. tan.; 15,40 Pieśni klasyków okresu romatyczn. w wyk. Kr. Madejskiej; 16,00 Dz. popoł.; 16,20 Recital fortep.; 16,40 Skrz. Techn. w opr. Cz. Klimczewskiego; 17,00 Przy sobocie po robocie; 18,30 Muz. popul.; 19,30 Konc. organowy; 20,25 Wspomnienie o Aleksandrze Michałowskim; 21,00 Dziennik wiecz. „Sprawy i ludzie" — feliet. W. Odolskiej; 21,45 Słuch. pt. „Lekarz wiejski"; 22,10 Wiad. sport.; 22.15 Konc. Ork. Tan. P.R. pod dyr. J. Cajmera; 23,20 Muzyka tan.; 24.00 Muzyka tan.

Warszawa II

14.03 Muz. popul. w wyk. Zesp. Instrum. 15,45 Utw. altówkowe w wyk. J. Gornowskiego; 15,20 Tańce w wyk. Orkiestr rozrywk.; 16.50 Felieton St. Grodzieńskiej; 19.50 „Największy dobroczyńca ludzkości Pasteur" — feliet.; 19.00 Konc. życzeń; 19,45 Piosenki lekkie; 20,20 Konc. Symf.

CENA OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia drobne osobiste poszukiwania rodzin, zguby po zł 20 za wyraz Handlowe po zł 25 za wyraz Poszukiwanie pracy po zł 10 za wyraz. W tekście redakcyjnym do 100 mm zł 90; od 101 — 200 mm zł 110. powyżej 200 mm zł 130 za 1 mm szerokość jednej szpalty. Za tekstem do 100 mm zł 60; od 101 — 200 mm zł 75; powyżej 200 mm zł 90 za 1 mm szerokość jednej szpalty. Nekrologi do 50 mm zł 60; 51 — 100 mm zł 75; 101 — 150 mm zł 90; powyżej 150 mm zł 120 za 1 mm szerokość jednej szpalty. Za niedziele i święta dolicza się 30 proc. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA 70 ZŁ

OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Centr. Biuro Ogł. i Rekl. Sp. Wyd. „Wiedza" Oddział w Warszawie, Al. Jerozolimskie 121 tel. [illegible] oraz jego Agentury miejskie: Al. Jerozolimskie 18 — „Impet" Kolektura; Marszałkowska 1 — L. Urbanowicz sklep z mat. piśm.; i wszystkie oddziały Sp. Wydawn. „Wiedza" w Polsce; Polska Agencja Prasowa — Biuro Ogłoszeń i Reklam Warszawa, ul. Piernackiego 11 oraz wszystkie oddziały P.A.P. w Polsce, Biuro Ogłoszeń „Czytelnik" — Centrala, ul. Daszyńskiego 16 i oddziały Marszałkowska 8-5, Poznańska 38, Targowa 67; „Wolność", Warszawa, Marszałkowska 95; Sp. Agencji Prasowej „Glob", ul. Złota 4; Biuro Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Wspólna 50, tel. 855-26;

REDAGUJE KOMITET B—37758 Nakładem Spółdzielni Wydawniczej „WIEDZA", Druk. Spółdzielni Wydawniczej „WIEDZA" — „Robotnik" nr. 1

Ludzie i maszyny

Kto podejmie wezwanie

prządki PZPB nr. 2 w Łodzi

Tow. Janina Muchowa

obsługuje cztery strony

Zanim bele bawełny, wędrujące do nas zza granicy, przemienią się w halach fabrycznych najpierw w nić, a później w piękne, białe płótno lub różnokolorowe materiały, muszą przejść przez wiele rąk i wiele maszyn.

Jedną z licznych faz przeróbki bawełny na tkaninę jest przędzalnia. Jesteśmy właśnie w tej chwili na czwartej sali przędzalni Państwowych Zakładów Przemysłu Bawełnianego nr 2 w Łodzi (dawniej I. K. Poznański).

Jak płatki śniegu wirują w powietrzu kawałki delikatnej, bielutkiej bawełny. Oblepiają twarz, przyczepiają się do włosów, włażą w oczy, oblepiają ubranie. Prządki nie zwracają zupełnie uwagi na fruwające kawałeczki. Wpatrzone są w tysiące migających wrzecion, przędzących coraz to cieńszą nić.

Podnieść produkcję

W ciągu kilku ostatnich miesięcy przemysł bawełniany należał do jednej z gałęzi przemysłu włókienniczego, która nie wykonała planu produkcyjnego w stu procentach. Złożyły się na to warunki czysto zewnętrzne, jak zahamowanie w dostawie surowca ze względów atmosferycznych, brak części zamiennych do zniszczonych maszyn itp. Pod koniec sierpnia jednak zawrzała gorączkowa praca nad usuwaniem braków. Intensywnie prowadzone roboty dały dość duże rezultaty i mimo, iż od chwili ich rozpoczęcia upłynęło zaledwie parę tygodni, we wszystkich działach przemysłu bawełnianego zaznaczyło się wyraźnie podniesienie produkcji.

Jak wszędzie, tak i przędzalnia PZPB nr 2, podjęła cząstkę ogólnego wyścigu nad zwiększeniem produkcji, podniesieniem jej jakości, wzmożeniem wydajności pracy, oszczędności i walki z marnotrawstwem.

24 lata w fabryce

Zaraz przy wejściu do sali, stoi pochylona nad warczącą maszyną szczupła, średniego wzrostu kobieta. Prosimy ją o podzielenie się z nami zdaniem na temat jej obecnego zajęcia. Tow. Janina Muchowa przeszła niedawno z pracy na „dwóch stronach" na obsługę „czterech stron" maszyn.

„Strona" jest to część wielkiej maszyny osnowowej. Maszyny te są tak zainstalowane, że robotnik obsługuje dwie lub cztery maszyny, ale tylko z jednej strony; stąd nazwa techniczna — praca na dwóch lub na czterech stronach.

Tow. Muchowa nie ma jeszcze czterdziestu lat, a w fabryce pracuje od piętnastego roku życia. Zna doskonale wszystkie rodzaje maszyn i potrafi je obsługiwać, gdyż w czasie okupacji przerzucana była z sali do sali, z maszyny do maszyny.

Tow. Muchowa opowiada nam, że jest sama, mąż jej został zabrany na roboty do Niemiec i do tej pory nie powrócił, jedyny syn służy teraz w wojsku. Z rozmowy, którą dalej prowadzimy, widać, że w życiu prywatnym najwięcej radości sprawia jej posiadanie pięknego mieszkanka, przydzielonego po wojnie w ślicznym osiedlu im. Mątwiłła Mireckiego.

— Myślałam — mówi — że nie zdołam opłacić takiego mieszkania, okazało się jednak, że komorne nie przekracza moich możliwości finansowych.

Zwiększony zarobek

Pytamy się, czy nie sprawia jej zbyt wielkiego kłopotu nowa praca — obsługiwanie czterech stron maszyn.

— Miałam trochę tremy — przyznaje z uśmiechem — tremę pokonała jednak perspektywa zwiększonego zarobku. Dotychczas zarabiałam 2976 złotych (płaca za okres dwu tygodni), teraz mam 4420 złotych. Jest to więc dość poważna podwyżka.

— Jaką normę wyrabiacie?

— Wyrabiam 140 procent normy, przypuszczam jednak, że w najbliższym czasie dociągnę do 150. Jeśli maszyny nie będą się psuły, zdołam wyciągnąć jeszcze więcej. Więcie — mówi po chwili namysłu — chciałabym z kimś współzawodniczyć w pracy. Może jakaś prządka z innej fabryki stanęłaby ze mną do wyścigu?

Tow. Janina Muchowa pracuje na maszynach obrączkowych osnowowych, na czterech stronach, przy nr 54 osnowy. Za pośrednictwem redakcji „Robotnika" wzywa ona do współzawodnictwa w pracy którąkolwiek z robotnic - prządek z jakiejś innej fabryki, pracującej w takich samych warunkach.

Która z prządek podejmie wezwanie tow. Janiny Muchowej?

WANDA STRZAŁKOWSKA

Tydzień Więźnia Politycznego

Pod protektoratem tow. Premiera J. Cyrankiewicza, Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Związku b. Więźniów Politycznych odbędzie się w Warszawie i na terenie Województwa Warszawskiego „Tydzień Więźnia Politycznego" w dniach od 4 — 11 bm. Tydzień przyniesie szereg uroczystości i imprez. Rozpocznie się w dniu 4 bm. o godz. 19 na terenie Kół Grodzkich Warszawa — Praga i W-wa — Żoliborz capstrzykiem, 5 bm. o godz. 9 uroczystą Mszą żałobną na gruzach Pawiaka i Akademią w Teatrze Polskim.

W czasie trwania „Tygodnia urządzona będzie kwesta uliczna i sprzedaż nalepek.

Okręg Warszawski wzywa wszystkich b. więźniów, członków Związku i podopiecznych do wzięcia udziału w Nabożeństwie żałobnym na ruinach Pawiaka oraz do udziału w kweście ulicznej.

Kurs wiedzy o Słowianach

Komitet Słowiański w Polsce przystępuje w połowie października br. do organizacji kursu słowianoznawczego dla prelegentów organizacyj społecznych, związków zawodowych, młodzieżowych i in. Kurs obliczony jest na 100 uczestników i będzie trwał 4 tygodnie. Wykłady w ilości około 20 godzin odbywać się będą dwa razy tygodniowo, w godzinach wieczornych.

Festiwal filmu radzieckiego

Admirał Nachimow

Istnieje kilku reżyserów, którzy stworzyli sławę filmu radzieckiego. Są to Dżigan, Eisenstein, Ekk, Dońskі, Pudowkin i inni. Wsiewołod Pudowkin jest właśnie twórcą filmu „Admirał Nachimow". Cały film jest z tego względu jednym triumfem reżyserii wielkiego mistrza ekranu, jednego z tych czołowych reżyserów świata, którzy unikają tematów łatwych, płycizn, banału, którzy współpracują z scenarzystą i całą ekipą nad każdym szczegółem obrazu i osiągają ostatecznie wspaniałe wyniki.

Film historyczny ma w ZSRR wybitne pozycje. Widzieliśmy nieprzeciętne dzieło Eisensteina „Iwan Groźny", podziwialiśmy żywiołowy film „Piotr Pierwszy", powagą i skupieniem przekonał nas „Kutuzow" jeden z tych filmów, które na długo pozostają w pamięci. Powstały także pamiętne filmy historyczne z okresu Wielkiej Rewolucji jak „My z Kronsztadtu", „Lenin w październiku" i inne, ale zaprzeczyć się nie da, że temat historyczno - kostiumowy jest jednym z najwdzięczniejszych tematów filmowych i ujęty w żelazne klamry twórczości reżyserskiej winien, a nawet musi dać odpowiednio wielkie wyniki.

Na drugiej półkuli istnieje wielki ośrodek produkcji filmów historycznych. Jest nim oczywiście Ameryka. Ale Ameryka ogranicza swe tematy „historyczne" do jednego z romansów króla czy królowej, do jakiegoś fascynującego nieraz epizodu, który jednak nie może rościć sobie pretensji nie tylko do „lekcji historii", ale nawet do rzucenia właściwego światła na daną postać. Jeden ze znakomitych recenzentów filmowych francuskich tak rozróżniał: Radzieckie filmy historyczne pokazują historię, amerykańskie: historyjki. Chociaż jest to może nazbyt złośliwe, niemniej uchwycono w tym sedno zagadnienia.

Film „Admirał Nachimow" mówi o ciężkich dla Rosji przeżyciach, gdy wielka flota turecka groziła zagładą znacznie mniejszej flocie rosyjskiej i gdy połączone siły ówczesnych aliantów Turcji (Anglia, Francja) były gotowe do dokonania desantu na ziemi rosyjskiej.

Z zapartym tchem śledzić można bitwę okrętów na pełnym morzu, a później zdecydowaną obronę Krymskiego półwyspu przed coraz to powtarzającymi się atakami wroga. Scena walki na bagnety wyreżyserowana z precyzją i doskonałością techniczną rzadko spotykaną na filmie, wywiera potężne wrażenie. Chyba jeden Cecil B. de Mille w swych miliony kosztujących filmach potrafi pokazać taką bitwę.

Ale chociaż straszliwe zmagania dwu wojsk stanowią kulminacyjny moment filmu, dominuje nad nim opanowana, skupiona postać admirała. Mamy to do zawdzięczenia scenarzyście, który konsekwentnie od początku do końca filmu wyeliminował wszystkie momenty drugorzędne. W filmie nie ma żadnego romansu, żadnej, najmniejszej choćby akcji miłosnej, jest to film na wskroś wojenny i męski, przypominający poniekąd tradycję słynnego „Zaginionego patrolu".

Wykonawca roli Kutuzowa A. Dikij występuje tym razem jako admirał Nachimow. Trudno stwierdzić czy to reżyser wskazał mu ogólny i tak trudny styl gry przy prawie nieruchomej a jakże przekonywującej twarzy, czy też gra jego jest wynikiem wrodzonej intuicji wielkiego artysty. Śmierć admirała Nachimowa, niezwykła, przypadkowa, przychodząca tak nagle i w momencie najmniej odpowiednim wywiera wstrząsające wrażenie.

LEON BUKOWIECKI

SPORT SPORT

Polska — Czechosłowacja

Spotkanie policjantów na ringu

W niedzielę rozpoczynają się w Warszawie igrzyska sportowe, z okazji 3-ciej rocznicy utworzenia Milicji Obywatelskiej.

W ramach tych igrzysk odbędzie się na kortach Legii o godz. 11ej mecz pięściarski między reprezentacjami policji czeskiej i polskiej M.O. Na ringu mają się spotkać między innymi następujące pary: w wadze piórkowej Pizak (Cz.) — Antkiewicz (Gdynia), w wadze półśredniej Kouba (pogromca Iwańskiego) Iwański (Gdynia) i w wadze półciężkiej Elis (Cz.), który także już raz pokonał Szymurę, da mu okazję rewanżu.

W niedzielę, też, lecz o godzinie 16-ej odbędzie się na stadionie WP spotkanie piłkarskie o puchar przechodni prezydenta Bieruta, między reprezentacjami Wojska Polskiego i Milicji Obywatelskiej. Drużyna Wojska oparta będzie na zespole Legii warszawskiej, barw M. O. bronić będzie reprezentacja, która wygrała z policjantami węgierskimi.

Poza tym w dniu 7 bm. o godz. 14 na Stadionie WP rozegrany zostanie trójmecz lekkoatletyczny Policja Czeska — WOZLA — M.O. W zespole czeskim startują znani zawodnicy reprezentacyjni jak Winter (400 m i 1500), Jiras (800 m), Smetana (200 m.), Hajmrle (wzwyż) i Riedl (dysk i kula).

Tegoż dnia o godz. 15.45 będzie rozegrany trójmecz kolarski Sarmata — Elektryczność — MKS i finał piłkarskich mistrzostw Polski M.O. o godz. 16.45.

Skład Warszawy na Śląsk

Na mecz o puchar Kałuży Śląsk — Warszawa, który odbędzie się w Katowicach w dniu 12 b. m., zarząd WOZPN wyznaczył następujących graczy: bramkarze: — Skromny i Borucz, obrońcy — Pruski, Serafin i Gierwatowski, pomocnicy — Szczurek, Waśko, Brzozowski i Wiśniewski oraz napastnicy — Mordarski, Górski, Cyganik, Świcarz, Ochmański Olszewski i Borowiecki.

Ekspedycja została wzmocniona rezerwowymi graczami, aby w drodze powrotnej mogła (w razie kontuzji na meczu pucharowym) rozegrać jeszcze spotkanie z Zagłębiem w dn. 13 bm

Kruchy przemysł...

Produkujemy słynne „rozentale"

O Polakach, Niemcach, gatunkach i... cenach

Napisał
Tomasz Domaniewski

Wałbrzych, koniec września.

Słynna była przed wojną tak zwana porcelana „rozentalowska". Każda chyba gospodyni marzyła, żeby mieć w swoim kredensie serwis z wyżej wymienioną firmą na spodzie każdego talerza i filiżanki, ale niewielu ludzi zdaje sobie sprawę, że fabryki porcelany na naszym Dolnym Śląsku należały głównie właśnie do koncernu „rozentalowskiego". Największa z nich — Państwowa Fabryka Porcelany „C. Tielsch & Co" w Wałbrzychu, była jedną z najsłynniejszych.

C. Tielsch & Co

Nazwa pozostała do dziś niezmieniona. Proszę się nie dziwić, że w wyplenianiu resztek niemczyzny ze Śląska, firma ta została z nazwy niemiecka. Jest ona bardzo stara i bardzo renomowana. Musimy pamiętać, że eksportujemy porcelanę do Stanów Zjednoczonych, na bliski Wschód i do Szwecji. W branży porcelanowej ogromną rolę gra firma. Dlatego też za granicę idzie porcelana ze znakiem ochronnym C. T. i... najprawdziwszym starym piastowskim orłem. Tak. Proszę się nie dziwić. Polski orzeł był godłem niemieckiej firmy. Daleki jestem oczywiście od zapuszczania się w tajniki mistycyzmu i symboliki, ale kiedy dowiedziałem się o tym, jakoś przyjemniej mi się zrobiło na sercu.

W tej chwili fabryka idzie już pełną parą, co jest tym bardziej zadziwiające, że dawni fachowcy niemieccy, zostali już prawie zupełnie zastąpieni przez polskich. W tej chwili pracuje jeszcze około 6 proc. Niemców, a i ci w najbliższym czasie mają wyjechać do „Vaterlandu". Przyznam się, że lekko się na tą wieść speszyłem. Czy to przypadkiem nie jest zbyt dalekowzroczna polityka

Robimy lepszą porcelanę

Okazuje się, że nie. Polscy młodzi adepci sztuki ceramicznej szybko się zorientowali w tajemnicach produkcji i w tej chwili wyrabiają porcelanę lepszą nawet, niż dawniej Niemcy. Proszę mnie nie posądzać o blagę i tanią propagandę. Widziałem po prostu co się dzieje: widziałem dawniejszą produkcję niemiecką i obecną polską. Widziałem listy z komplementami od zagranicznych hurtowników, widziałem wreszcie niesłychanie dokładne sortowanie porcelany, idącej na rynek. Każda waza czy filiżanka z felerem jest bezwarunkowo odrzucana. Felery te są czasami zupełnie dla laika nieuchwytne: jakaś niedostrzegalna prawie rysa, nieforemność, albo nawet niedość czysty dźwięk, już kwalifikują naczynie do szmelcu, albo w najlepszym razie do drugiego, trzeciego, czy też dalszego gatunku.

Porcelana za dewizy

Na rynki zewnętrzne idzie tylko pierwszy gatunek, czyli około 40 proc. całej produkcji. Ten pierwszy gatunek idzie zresztą w całości. Zdziwią się pewnie niektórzy. Dlaczego, kiedy w kraju porcelany jest tak mało i tak droga, my nie zasilamy przede wszystkim potrzeb własnych? Cóż?... Musimy eksportować, musimy walczyć o dewizy. Wiele jest produktów i surowców, które są nam niezbędnie potrzebne i które muszą być zakupywane w innych krajach. Porcelana stanowi właśnie jeden z takich środków wymiennych.

Kłopotu bywa z tym zresztą dużo, bo Amerykanie na przykład, zamiast talerzy do zup, używają dużych filiżanek o dwóch uszkach. Wyrabiamy je dla nich, wysyłamy im ten pierwszy gatunek, ale co zrobić z drugim, trzecim i czwartym gatunkiem tychże filiżanek? Trzeba je przecież także sprzedać... Dobrze, ale kto w Polsce jada zupę z filiżanki o dwóch uszkach? Prawie nikt, z wyjątkiem oczywiście nielicznej garstki snobów.

Porcelana to w ogóle ciekawy towar. Interesowałem się na przykład, czy do polskiej porcelany nie będzie z czasem wprowadzone polskie zdobnictwo. Otóż chwilowo jest to na szerszą skalę niemożliwe. Nadal używamy niemieckich kalkomanii, stosując je tylko w innym układzie. Po prostu „porcelaniarze" przyzwyczajeni są do takich właśnie wzorów, i nagła zmiana ujemnie odbiłaby się na pokupności towaru. Tendencje polonizacyjne zresztą są i sprawa ta nie jest zaniedbywana. Wymaga jednak dłuższego czasu i ogromnych kapitałów. Mijemy nadzieję, że kiedyś doczekamy się na polskiej porcelanie typowo polskiej dekoracji.

— Wszystko to bardzo ładnie — powie czytelnik — ale dlaczego polska porcelana jest u nas taka droga i tak trudno ją dostać?

Nienasycony rynek wewnętrzny

Cóż?... nasza produkcja w tej branży nie jest mała. Sama fabryka Tielscha wyrabia powyżej stu ton miesięcznie. Część idzie na eksport, a resztę się rozprowadza po kraju. W tej chwili rynek nie jest jeszcze nasycony i musi to potrwać pewien czas. W zniszczonym kraju porcelany jest mało i każdy chciałby sobie nabyć piękny serwis. Że nie może?... Bo za drogi?... No tak, to jest fakt dziwny na pozór, ale chwilowo nieunikniony.

Dawniej towar z fabryki szedł do hurtownika, później do detalisty i klienta. Teraz wygląda to trochę bardziej skomplikowanie, bo droga naszej porcelany wygląda tak: Fabryka — Zjednoczenie Przemysłu Ceramicznego — Państwowa Centrala Zbytu — Hurtownik — Detalista — ...i dopiero na końcu klient. Na każdym z tych etapów doliczany jest odpowiedni procent i wskutek tego cena efektywna podnosi się, w tej chwili nieco może zbyt wysoko. Istnieją jednak podobno pewne racje, na podstawie których ten stan rzeczy, traktowany zresztą jako przejściowy, musi chwilowo się utrzymywać. Jak słychać, Centrala Zbytu uruchamia swoje własne sklepy w szeregu miast i tam będzie można nabyć porcelanę po cenach znacznie niższych. Zobaczymy...

Jedno jest faktem. Nie tak dawno w Anglii odbyła się wystawa pod nazwą: „England can make it", co znaczy: „Anglia to może zrobić". Wystawione zostały wyroby, które Anglia wytwarzać będzie w najbliższym czasie. U nas jakoś takiej wystawy nie było. Może to szkoda a... może i dobrze. My to co możemy — po prostu robimy.

Pojutrze w „Robotniku"

rozpoczynamy druk powiesci p. t.

„CERVANTES"

BRUNO FRANKA w tłumaczeniu Wandy Kragen